

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОШУК

3'2020

Науково-методичний вісник

Виходить із березня 1994 року

Періодичність випуску – 1 раз на квартал

ЗМІСТ

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

О. Й. Дем'янюк

Рівні середньої освіти та особливості освітнього процесу в Австрії..... 3–7

П. А. Кліш, А. П. Хом'як

Розвиток комунікативної компетентності як необхідного компонента індивідуальної освітньої траєкторії педагога..... 7–10

Н. Г. Нісаноглу, С. Г. Мунтян

Міжнародні відеоконференції як засіб розвитку іншомовної та інтеркультурної компетентностей здобувачів вищої освіти..... 11–13

О. І. Остапівський

Професійна ідентичність у становленні особистості..... 14–16

МЕТОДИЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ

Обдаровані діти

А. В. Миколайчук

Третій етап Всеукраїнських учнівських олімпіад 2019/2020 навчального року: результативність, аналітика..... 17–20

Л. А. Ставецька

Спільна праця педагога й учнів – запорука успіху..... 21–23

Г. П. Кобель, В. О. Савош

Третій етап LVII Всеукраїнської олімпіади з фізики..... 24–31

Творчі сходинки педагогів Волині

Хімія

Л. В. Воробей

Поняття про багатоатомні спирти на прикладі гліцеролу, його хімічні властивості..... 32–34

Історія України

Т. А. Моренчук

Утворення Галицько-Волинської держави..... 34–37

Виховна робота

Р. Є. Барановська

Екскурсії на природу – багатюще джерело для самостійних спостережень учнів..... 38–39

І. В. Зейко

Акція «ДоброТи»..... 40–41

Краєзнавство

Волинезнавство

П. С. Олешко

Перший ювілей Косачівських читань..... 42–43

С. М. Романов	Особливості взаємин <i>батьки – діти</i> в родинях Косачів та Старицьких.....	44–48
Т. А. Ціхоцька-Підгайна	Роль дитячого фольклору в сімейному вихованні родини Косачів.....	49–50
А. Ю. Комзюк, О. І. Коменда	Музика у формуванні особистості Лесі Українки (1871–1891 роки).....	51–53
А. М. Українець	Внесок Олени Пчілки та Лесі Українки в дослідження народного одягу волинян.....	53–57
І. І. Носко	Леся Українка у спогадах родини.....	58–59
Н. С. Луцюк	Творчість Лесі Українки в освітньому просторі гімназії.....	60–63
Г. В. Кондратюк	Леся Українка й Олена Пчілка в контексті української та світової педагогіки.....	63–66
Л. А. Стасюк	Діяльність Волинської ДОУНБ імені Олени Пчілки з популяризації педагогічної спадщини родини Косачів.....	67–68
А. С. Єфремова	Волинська обласна бібліотека для юнацтва вшановує пам'ять Лесі Українки та її родини.....	69–71
В. В. Камінська	Луцькими стежками родини Косачів: створення та проведення інтерактивних тематичних екскурсій.....	71–73
Н. М. Кот	«Лауреатство її високого імені – це нагорода доли».....	74–76
Н. М. Пшонюк	За що ми любимо Лесю.....	77–79
М. Б. Чашук	Олена Пчілка й Андроник Лазарчук: до історії творчих зв'язків.....	79–80

Наш часопис виходить із електронним доповненням (розміщений на сайті ВІППО:
ВІППО → Структура → Журнал «Педагогічний пошук» → Огляди журналу «Педагогічний пошук»)

МЕТОДИЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ

Обдаровані діти

А. В. Миколайчук

Третій етап Всеукраїнських учнівських олімпіад 2019/2020 навчального року: результативність, аналітика (*додатки*)

Творчі сходинки педагогів Волині

Хімія

Л. В. Воробей

Поняття про багатоатомні спирти на прикладі гліцеролу, його хімічні властивості (*презентація*)

Історія України

Т. А. Моренчук

Утворення Галицько-Волинської держави (*додатки*)

Красознавство

Волинезнавство

І. А. Щукіна

«Книжка-різдвянка» Олени Пчілки: презентація через століття (*презентація*)

Н. М. Пшонюк

За що ми любимо Лесю (*презентація*)

Н. Г. Нісаноглу,
викладач кафедри іноземних мов
Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;
С. Г. Мунтян,
старший викладач кафедри іноземних мов

Міжнародні відеоконференції як засіб розвитку іншомовної та інтеркультурної компетентностей здобувачів вищої освіти

Розглядається відеоконференція як ефективна форма позанавчальної роботи зі студентами ЗВО в контексті впровадження в освітній процес інформаційно-комунікаційних технологій. Проаналізовано діяльність інтеркультурного проекту в форматі відеоконференцій у закладі вищої освіти. З'ясовано, що проект такого типу забезпечує обмін культурним досвідом і вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності студентів, підвищує їхню мотивацію до навчання, розвиває навички застосування інноваційних технологій.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, відеоконференція, інтеркультурний проект, студенти закладів вищої освіти.

Nisanoglu N. H., Muntian S. H. International Videoconferences as a Means of Development of Higher Education Students' Foreign Language and Intercultural Competences.

The article focuses on a videoconference as an effective form of extracurricular activities for higher education students in the context of using information and communication technologies in education. The activities of the intercultural project by videoconference at a higher education institution have been analyzed. It has been established the project of such a kind provides cultural experience exchange and improvement of the students' foreign language communicative competence, increases their motivation for learning, develops skills for using innovative technologies.

Key words: information and communication technologies, videoconference, intercultural project, higher education students.

Актуальність проблеми. Цифрова доба відзначається інтенсивним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, використання яких у навчально-виховному процесі сприяє підвищенню якості навчання, зокрема, професійної підготовки студентів у закладах вищої освіти. Застосування інноваційних освітніх технологій, окрім піднесення ефективності усіх видів навчальної діяльності, передбачає «перетворення» студентів на спеціалістів «з новим типом мислення, відповідно до вимог інформаційного суспільства; якісне формування професійної компетентності, культури» [2, с. 6].

Одним із засобів інформаційно-комунікаційного забезпечення освітнього процесу є інтернет-технології. Інтернетом пронизано повсякденне життя кожного з нас. Представники підростаючого покоління розглядають його не лише як віртуальний простір, а й як середовище, що співіснує з реальною дійсністю і навіть заміняє її, являючи собою основний засіб комунікації та потужний ресурс. Із позицій Л. К. Раїцької, залучення студентів до інформаційно-комунікаційних технологій за допомогою інтернету вдосконалює їхню навчально-пізнавальну діяльність, що обґрунтовується наявністю таких основних характеристик інтернет-середовища як креативність та «комплементарність

до внутрішнього й зовнішнього світу людини» [3, с. 22]. Серед результативних засобів розвитку професійних і комунікативних компетентностей студентів можна виокремити відеоконференцію.

Виклад основного матеріалу. Проблема організації відеоконференцій у навчальних закладах висвітлювалась у працях багатьох науковців (А. М. Приходько, Л. К. Раїцька, М. Ю. Кадемія, І. Ю. Шахіна, С. С. Данилюк та ін.). Цей вид роботи визначається як «комп'ютерна технологія, що дозволяє учасникам бачити й чути один одного в режимі реального часу, яка робить комп'ютерно-непряме спілкування на відстані максимально наближеним до реального живого спілкування» [4, с. 47]. Мережева діяльність такого формату вимагає певного технічного обладнання та доступу до мережі. Наприклад, для організації аудіо- і відеозв'язку застосовують скайп або зум.

Спектр можливостей відеоконференцій у навчальному процесі, які передбачають інтерактивне спілкування, є досить масштабним. Зокрема, зазначені заходи можуть проводитись як у навчальний час, так і в позанавчальний. У випадку проведення відеоконференцій як позааудиторних заходів основною перевагою є абсолютна добровільність залучення до них студентів, що, у свою чергу,

забезпечує створення ненапруженої атмосфери та психологічного комфорту учасників. До того ж, організація й проведення відеоконференцій міжнародного рівня із залученням до взаємодії представників інших країн сприяють розвитку міжкультурних зв'язків.

Враховуючи те, що сучасна європейська мовна політика спрямована на підтримку вивчення іноземних мов, і вбачаючи в іншомовній підготовці країні перспективи для молодих громадян у всіх галузях життєдіяльності, зокрема, щодо працевлаштування й кар'єрного росту, на кафедрі іноземних мов Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного в 2019 році започатковано інтеркультурний проєкт для студентів «Opening the Borders». Завданнями цього проєкту, в рамках якого організовуються відеоконференції з представниками інших країн, є:

1) забезпечення змістовного дозвілля молоді з метою особистісного розвитку й розширення світогляду;

2) створення англomовного середовища для розвитку та вдосконалення мовленнєвих компетенцій студентів;

3) формування й розвиток комунікативної та дискусійної культури.

У рамках проєкту кафедрою іноземних мов встановлено контакт з аргентинською школою для дітей і дорослих міста Ла-Плата і японськими старшокласниками з міст Кобе й Мацусака. Онлайн-дискусії із закордонними партнерами орієнтовано здебільшого на обговорення проблем сучасності, подій, явищ, що передбачає виявлення різних позицій учасників як представників різних культур. Ці заходи забезпечують не лише вдосконалення навичок усного мовлення, а й обмін культурним досвідом, що, таким чином, сприяє формуванню в студентській молоді толерантного ставлення до міжкультурних відмінностей.

Як правило, координатором проєкту заздалегідь проводиться письмове анкетування учасників обох сторін стосовно вибору теми й оголошуються його результати, орієнтуючи на обговорення конкретної тематики й тим самим дозволяючи мовцям підготуватися. Хоча в ході дискусії можуть спостерігатися певні відхилення від провідної теми, виникати непередбачені сценарієм питання до опонентів й від них, це ніяк не перешкоджає повноцінному спілкуванню. Залучені в обговорення певного кола спонтанних реалістичних питань, студенти мають негайно відреагувати, а це стимулює створення не стандартних, а власних висловлювань. Отже, ми вважаємо доцільним планувати дискусії таким чином, щоб вони містили як підготовлене мовлення, так і безпосередній вільний діалог, побудований на імпровізації.

Під час віртуальних зустрічей з аргентинськими партнерами у студентів нашого університету була можливість «доторкнутися» до аргентинської культури та обмінятися з іноземними

співрозмовниками інформацією щодо актуальних для обох сторін тем.

Наприклад, один із заходів був присвячений особистим талантам і планам. Виявилось, що кожен із учасників має хист до чогось: до східних бойових мистецтв, стрілецького спорту, малювання олійними фарбами, рукоділля... Окрім того, що студенти виступили з короткими промовами, за допомогою функції «Демонстрація екрана» відеоконференцію було «прикрашено» фотографіями, які засвідчували здібності студентів.

Під час обговорення задумів, мрій щось спробувати, чогось навчитись або досягти в житті, студенти відверто ділилися своїми думками: так, хтось заради мрії відкрити світ прагне досконало вивчити іноземну мову, хтось хоче стрибнути з парашутом, а хтось – одного разу побороти лінощі й розпочати день із ранкової пробіжки. Приємною несподіванкою стало відео, надіслане аргентинськими студентами, – тими, хто, на жаль, не зміг бути присутнім у режимі онлайн, але дуже бажав приєднатись до віртуальної зустрічі. (Фото 1).

Однією з тем дискусій із японськими однолітками був інтернет з його перевагами й недоліками. Учасники відеоконференції намагалися довести, що, незважаючи на позитивні моменти глобальної мережі, які роблять наше життя простішим і комфортнішим, є й зворотний бік медалі – психологічна залежність, погіршення зору після тривалого проведення часу за гаджетами, ризики викрадення особистої інформації тощо. Члени проєкту також обговорювали ті питання, які їх хвилювали, – відеоблогінг, кіберспорт, ютуб, найпоширеніші платформи тощо.

При підготовці до однієї з відеоконференцій із японськими партнерами за згодою сторін як експеримент було обрано не конкретну тему, а запропоновано учасникам підготувати лише питання для японських співрозмовників. Тематичний діапазон дискусії був досить різноманітним: починаючи від спорту й закінчуючи розвитком промисловості. Так, наприклад, студенти дізналися про те, що запорукою успішного навчання японців є передусім дисципліна, а бейсбол – найпопулярнішим видом спорту (зокрема, регулярно проводяться змагання серед студентських команд). Не оминули й тему японської кухні. До того ж, співрозмовники скайпом продемонстрували основні ритуальні рухи чайної церемонії, що виявилось водночас цікавим і дивним. Під час обговорення японської автоіндустрії, яка є однією з найвідоміших галузей у світі, виявилось, що японці надають перевагу вітчизняним автомобілям. На запитання, що робить японців насправді щасливими, відповідь була простою – шанобливе ставлення й добрі стосунки, що є ціннішим, аніж матеріальні речі. (Фото 2).

Досвід роботи зі студентами – учасниками проєкту продемонстрував, що варто змінювати не лише вміст, а й звичний формат зустрічей. Так, наприклад, під час тривалого карантину навесні 2020 року замість дискусійного обговорення

Фото 1. Віртуальна зустріч з аргентинськими партнерами, присвячена особистим талантам і планам

Фото 2. Відеоконференція із японськими однолітками щодо переваг і недоліків інтернету

організовано інтелектуально-розважальну зум-«биту» між учасниками нашого університету й аргентинськими партнерами.

Розпочався захід із розминки – завдання скласти самостійно кросворд і запропонувати опонентам за допомогою віртуальної дошки спонтанні дефініції. Також у студентів була нагода спробувати себе як детективів – працюючи в командах, вони розкривали таємницю, пов'язану зі злочиним, тобто розв'язували завдання, які потребували від них загальних знань, пильної уваги, логічного мислення. Кожен із членів

команди мав можливість викласти й довести доречність своїх міркувань. Таким чином, виявлялися різні версії учасників, що надавало обговоренню більшої емоційності. Візуально представлені завдання підштовхували до активної дискусії та обумовлювали розширення спектра думок студентів. Із фрагментами цього заходу можна ознайомитися в ютубі за посиланням <https://youtu.be/4r8Gd12ToHY>.

Вагому роль у проведенні відеоконференцій відіграє викладач-ведучий, який, з огляду на спрямованість проекту «Opening the Borders», безумовно, повинен володіти високим рівнем іншомовного спілкування. Але його функції не обмежуються створенням невимушеної для спілкування атмосфери й керуванням дискусією у певному напрямку. Вельми важливою й клопіткою є попередня робота з підготовки до заходів такого формату на етапах пошуку іноземних партнерів для участі в спільному проекті та узгодження усіх організаційних моментів, заохочення студентів до участі й вирішення технічних питань для якісного конференцзв'язку тощо.

Висновки. Отже, відеоконференція є ефективною формою позанавчальної роботи зі студентами ЗВО в контексті впровадження в освітній процес інформаційно-комунікаційних технологій. Результати діяльності інтеркультурного проекту в форматі відеоконференцій свідчать про забезпечення обміном культурного досвіду, вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності студентів, підвищення їхньої мотивації до навчання, прищеплення навичок застосування інноваційних технологій та вмінь співпраці, що в цілому сприяє якісній професійній підготовці студентів. Не менш цінним для членів спільного проекту є те, що вони відчувають себе частиною величезної світової англосмовної спільноти та постають повноцінними учасниками побудови міжкультурного діалогу.

Література

1. Данилюк С. С. Формування професійної компетентності сучасних фахівців у процесі проведення відеоконференцій. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2014. Вип. 42. С. 160–167.
2. Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі: навч. посіб. Вінниця: Планер, 2011. 220 с.
3. Раицкая Л. К. Дидактическая концепция самостоятельной учебно-познавательной деятельности студентов в интернет-среде: автореф. дис. ... д-ра пед. наук:13.00.01. Москва, 2013. 55 с.
4. Раицкая Л. К. Дидактические и психологические основы применения технологий Веб 2.0. в высшем профессиональном образовании: монография. Москва: МГОУ, 2011. 173 с.
5. Приходько А. М. Відеоконференція як засіб формування професійно-комунікативної компетентності іноземних студентів вищих технічних навчальних закладів. *Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. «Пед. науки»*. 2015. Вип. 32 (365). С. 92–96.